

El laberint judicial gironí

La càrrega de feina als jutjats afegida a la manca de recursos humans i materials fa que la justícia sigui percebuda com a lenta pels ciutadans

La justícia és lenta. Una opinió àmpliament generalitzada per la societat. Si bé és cert que hi ha excepcions, la crua realitat del dia a dia dels jutjats gironins és que cal esperar molts mesos perquè s'admeti a tràmit una demanda, alguns anys per rebre la sentència i, finalment, més temps perquè s'executi. La conclusió més clara és que la càrrega de feina és molt superior la capacitat de gestionar-la i que manquen recursos humans i materials.

Text > **Òscar Pinilla**, periodista

Els jutjats reben molta més feina de la que poden assumir, i la legislació processal penal data del 1882, quan es va aprovar la Llei d'enjudiciament criminal. Un còctel de manca de recursos, lleis obsoletes, un sistema judicial garantista, una manca de modernització i una proximitat amb la frontera francesa que fa augmentar la càrrega de feina en molts àmbits judicials i, de retruc, policials, especialment als

jutjats de Figueres i Girona. A més, l'activitat judicial durant el 2020 va estar fortament marcada per la pandèmia, amb una caiguda d'un 13 % dels ingressos i un 17 % de les resolucions a gran part dels jutjats gironins, segons han evidenciat les últimes dades anuals difoses pel Consell General del Poder Judicial (CGPJ).

A tot això, cal sumar-hi un laberint administratiu i organitzatiu que fa vertigen. Tan sols a la ciutat de Girona

S'han ampliat jutjats, però la càrrega de feina és molt superior a la capacitat per gestionar-la

>> *Judici pel crim de Caldes, amb el fiscal i els advocats, al fons, i l'acusat, al banc dels acusats. (Foto: Òscar Pinilla)*

>> L'entrada als jutjats de Girona, amb les mesures de seguretat per accedir-hi. (Foto: ÒSCAR PINILLA)

hi ha una cinquantena de jutjats, tribunals, fiscalies i oficines que formen part de l'engranatge judicial. Des de l'Oficina del Deganat, la Secretaria de Coordinació Provincial o l'Audiència de Girona (amb les seves respectives seccions) fins als jutjats de primera instància (fins a set), els jutjats d'instrucció (quatre), els jutjats socials (tres), els jutjats penals (sis), els jutjats de violència sobre la dona i un llarg etcètera que arriba fins a una cinquantena d'òrgans. Tots aquests només a la ciutat de Girona. A les comarques gironines cal sumar-hi els jutjats de Figueres, la Bisbal d'Empordà, Blanes, Sant Feliu de Guíxols, Olot, Santa Coloma de Farners, Ripoll i Puigcerdà. I molts d'aquests, amb els seus respectius jutjats penals, d'instància i instrucció, socials o de violència sobre la dona.

Sí, és un laberint administratiu, però necessari i que alhora es queda curt davant del volum de feina que hi ha. Enguany s'han ampliat alguns jutjats, però, tot i així, la mesura encara no és suficient. El fins ara president de l'Audiència de Girona, Fernando Lacaba, ha advertit reiteradament sobre la saturació que viuen els jutjats de Girona, en especial els de família i de primera instància, i demana mesures que els millorin i prioritzin. Lacaba es mostra especialment molest per la poca inversió que té Girona i recorda que en aquest aspecte la província és una de les més oblidades de tot l'Estat.

Girona és la demarcació catalana on més s'utilitza el català als jutjats, però encara hi és insuficientment

El català als jutjats

Girona és la demarcació catalana on més s'utilitza el català als jutjats. Segons dades del Departament de Justícia, un 15,5 % de les sentències que es dicten a les comarques gironines són en català. La segueix la demarcació de Lleida, amb un 11,6 %. Tot i així, des de Justícia alerten, però, que les dades dels últims anys indiquen que l'ús del català a l'Administració judicial cau en picat i avisen que el problema es consolida. I és que en termes de tot Catalunya l'ús del català en les sentències judicials és d'un 8,5 %. En total, els jutges van escriure 20.750 sentències en català durant l'any 2019.

Màxima autoritat

L'Audiència Provincial de Girona és el màxim òrgan judicial gironí. Tècnicament, les audiències provincials són tribunals de justícia que cobreixen una província i que tenen la seu a la capital de província respectiva, en aquest cas Girona. Són òrgans col·legiats amb competència en els ordres jurisdiccionals civil i penal. Les audiències provincials també s'ocupen dels recursos d'apel·lació que es formulen davant de decisions preses pels òrgans judicials de la província.

Per posar un exemple en l'ordre civil, la Secció Primera de l'Audiència de Girona va dictar el febrer passat una sentència pionera que condemnava una asseguradora a pagar una indemnització de 6.000 euros a una pizzeria que havia hagut de paralitzar la seva activitat per culpa de la pandèmia de Covid. També hi ha el cas d'una sentència de la Secció Primera de l'Audiència de Girona que el 2010 va condemnar una perruqueria de Salt a indemnitzar amb 35.100 euros una clienta que s'hi va anar a pentinar i en va sortir calba i amb cremades al cap.

En l'ordre penal, s'ocupa de l'enjudiciament dels delictes que impliquen penes de més gravetat (per a les quals no són competents els jutjats penals). Un exemple és un cas que va colpir la societat gironina el maig de 2013, quan, a Caldes de Malavella, Antonio Alcaraz, un expolicia de Girona, va degollar la seva cunyada davant de les filles de la dona i va intentar matar la seva esposa. La Secció Quarta de l'Audiència de Girona el va condemnar a trenta-cinc anys de presó. El condemnat va abordar, al garatge de casa de la seva cunyada, les dues dones (la seva esposa havia anat a viure amb la germana després de decidir separar-se de l'acusat), quan anaven a portar les dues nenes a l'escola.

>> La sala de l'Audiència de Girona, al Palau de Justícia de la Devesa, durant un judici penal. (Foto: MARINA LÓPEZ)

L'Audiència de Girona té dues seccions civils, que durant els darrers anys han tingut una càrrega de treball destacada. Concretament, la Secció Primera ocupa una de les primeres posicions en el rànquing de casos tractats en comparació de les seccions civils de la resta d'audiències principals catalanes. Segons les últimes dades que ha fet públiques el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) de la *Memòria de l'Audiència del 2019*, la Secció Primera va tramitar 1.669 casos el 2019, un 24 % més que l'any anterior, mentre que la Secció Segona va tramitar 1.051 casos, la qual cosa va suposar un augment de l'11 %. En total, entre les dues seccions civils van dictar 1.451 sentències (un 34 % més), van resoldre 817 interlocutòries judicials (un 60 % més) i van emetre 176 decrets (un 9 % més). Pel que fa a les seccions penals, entre les seccions Tercera i Quarta van resoldre 2.848 casos, gairebé un 7 % més que l'any anterior, de manera que estaven un altre cop per sobre de la mitjana catalana. En total, el

El fins ara president de l'Audiència s'ha queixat reiteradament de la poca inversió que es fa a Girona

2019 les dues seccions van dictar 1.252 sentències (un 9 % més), 1.553 interlocutòries (un 3 % més) i 12 decrets. A més, les seccions penals han realitzat un total de quatre judicis amb jurats populars.

Tribunal del jurat

Un magistrat de l'Audiència Provincial de Girona, per ordre de repartiment, presideix el tribunal del jurat. El tribunal del jurat és una institució democràtica que fa possible que els ciutadans participin directament de l'Administració de justícia i és una peça bàsica en la reforma de la justícia penal. El tribunal del jurat és un òrgan col·legiat presidit per un magistrat president i està integrat per onze ciutadans (nou titulars i dos suplents) que realitzen les tasques de jurat. Aquest tribunal actua en l'àmbit de l'Audiència Provincial. Segons la Llei orgànica del tribunal del jurat, les seves competències són delictes contra les persones, delictes comesos per funcionaris públics durant l'exercici del seu càrrec, delictes

contra l'honor i delictes contra la llibertat i la seguretat.

La figura del jurat va instaurar-se a l'Estat espanyol l'any 1995 mitjançant la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig de 1995, del tribunal del jurat. Cal dir, però, que els primers judicis jutjats amb un jurat popular no es van dur a terme fins a l'any 1996. La instauració d'aquesta institució sorgeix arran del mandat que conté l'article 125 de la Constitució espanyola, que estableix que «Els ciutadans podran participar a l'Administració de justícia mitjançant la institució del jurat, mitjançant la forma i amb respecte a aquells preceptes penals que la llei determina». La funció de jurat es considera com el compliment d'un deure inexcusable de caràcter públic i personal.

Més de 1.200 tràmits l'any

En una altra escala hi ha els jutjats de primera instància i instrucció, que són òrgans que exerceixen funcions jurisdiccionals tant en l'ordre civil com en el penal. En l'ordre civil ofereixen la primera resposta als ciutadans davant els possibles conflictes suscitats entre ells. Les resolucions d'aquests jutjats són susceptibles de recurs d'apel·lació davant de l'Audiència Provincial. En l'ordre penal tenen encomanat l'enju-

diciament dels judicis sobre delictes lleus, així com la instrucció dels delictes, que seran enjudiciats pels jutjats penals o, si escau, per les audiències provincials.

Un exemple de les seves funcions és un cas molt destacat que en els últims anys va tenir molta transcendència: el que va tramitar el Jutjat de Primera Instància núm. 1 de Girona, que el 2019 va permetre que l'Exèrcit espanyol enviés soldats uniformats al saló Expojove de Girona. La sentència anul·lava, d'aquesta manera, la prohibició que Fira de Girona va imposar a les forces armades de poder participar al certamen durant tres anys.

Els jutjats de família estan molt saturats per les demandes, i en alguns casos han estat a punt de col·lapsar-se

Els jutjats de primera instància de Girona durant els darrers anys han patit un augment del nombre de tràmits ingressats, resolts i en curs. Especialment el 2019, tots els jutjats van estar per sobre de la mitjana catalana, i van superar els paràmetres establerts de 1.200 assumptes l'any. Els cinc jutjats de primera instància que hi ha a Girona van tramitar 8.486 casos nous el 2019 (un 1 % més que l'any anterior) i en van resoldre 8.766 (un 9 % més), entre els quals n'hi havia de l'any anterior. Segons la memòria del 2019, els cinc jutjats de primera instància van dictar 3.367 sentències (un 4 % més), 2.906 interlocutòries (un 18 % més) i 4.114 decrets (un 7 % més).

El Jutjat de Família, sobresaturat

Existeixen a Girona el sisè i setè jutjat de primera instància, que estan especialitzats en les causes matrimonials de nul·litat, separació i divorci. El De-

>> El Registre Civil de Girona, a l'avinguda de Ramon Folch, on s'inscriuen fets com els naixements, canvis de nom i cognoms o emancipacions. (Foto: ÒSCAR PINILLA)

partament de Justícia va posar en marxa el novembre passat el segon jutjat de família a Girona. Es tracta d'una llarga demanda del sector a la demarcació per descongestionar el jutjat ja existent, el qual, durant els últims anys, ha estat molt per sobre de la mitjana de casos recomanada pel Consell General del Poder Judicial. «El Jutjat de Família s'enfonsa; hi hem de posar remei urgentment», va arribar a dir el que fins ara era el president de l'Audiència de Girona, Fernando Lacaba. Fins i tot va demanar perdó a la ciutadania per la situació «insostenible» d'aquest Jutjat.

El 2019 va superar en quasi un 90 % la mitjana establerta en 1.323 casos l'any. Entre el nombre d'assumpptes ingressats (2.301), resolts (2.269) i en tràmit (745), el jutjat gironí ha estat sempre per sobre de la mitjana estatal i catalana. Segons les dades de la Memòria de l'Audiència Provincial, el

Jutjat de Primera Instància núm. 6 de Girona va dictar 742 sentències (un 5 % més que el 2018), va resoldre 1.186 interlocutòries (un 23 % menys) i va fer 409 decrets (un 27 % menys).

D'altra banda, la província de Girona compta amb quatre jutjats de primera instància. Tots han mantingut un nivell de treball similar al dels altres anys, amb una càrrega de 12.754 casos rebuts (un 2 % més), 12.845 casos resolts (un 3 % més) i prop de 1.500 en tràmit a finals d'any (un 6 % menys). Així, en total, el 2019 els quatre jutjats de primera instància de família de Girona van dictar 1.862 sentències (un 6 % més), van dictar 7.824 interlocutòries (un 7 % més) i van fer 263 decrets (un 1 % més).

En matèria concursal

Els jutjats mercantils són jutjats especialitzats, dins l'ordre civil, en la reso-

>> Una imatge del forense Narcís Bardalet, actuant com a perit durant un judici i fent la valoració d'una prova. (Foto: ÒSCAR PINILLA)

lució de conflictes sobre les matèries de caràcter predominantment mercantil que la llei els encarregui, així com en allò que té relació amb la matèria concursal. En l'àmbit gironí n'hi ha un, el qual, com la majoria de jutjats, durant els últims anys també ha estat superant tots els paràmetres de la mitjana estatal i en el rànquing dels òrgans judicials sempre ocupa les primeres posicions.

Un exemple dels casos de què s'ocupa el tenim en les demandes a les aerolínies. El jutjat mercantil de Girona va acumular en només un any uns 800 demandes contra Ryanair provinents de tot l'Estat. El 2018, l'única oficina que l'aerolínia tenia a l'Estat espanyol estava ubicada a Girona, i això va provocar que, per competència territorial, aquest jutjat va haver d'assumir tots els casos. Aquests casos van representar prop del 54 % dels assumptes que van entrar al jutjat mercantil al llarg d'aquell any.

A banda d'aquest cas, i segons la memòria judicial, aquest jutjat està «exageradament per sobre de la mitjana establerta pel Consell General del Poder Judicial». Tan elevat és el seu volum de feina que s'està estudiant la possibilitat de crear un segon jutjat mercantil, tal com ha passat amb el jutjat de família. Durant el 2019, aquest jutjat va rebre 1.537 casos (un 4 % més que el 2018), va resoldre 1.995 tràmits (un 57 % més) i en van quedar en curs, a finals d'any, 991 (un 34 % menys). En total, es van dictar 1.035 sentències (un 190 % més) i 848 interlocutòries (un 16 % més), i es van fer 994 decrets (un 100 % més).

Contenciós administratiu

A Girona també tenim els jutjats contenciosos administratius. Concretament n'hi ha tres. Aquests jutjats es pronuncien sobre els conflictes entre ciutadans o persones jurídiques i les administracions públiques, així com sobre els conflictes que es plantegen entre les administracions. S'ocupen, a

més, de recursos sobre determinats actes administratius, així com dels recursos d'extranjería, i de recursos contra actes de les juntes electorals.

Un exemple de les seves funcions és un cas que va ocórrer el febrer passat. El Jutjat Contenciós Administratiu de Girona va donar la raó a la investigadora de la Universitat de Girona (UdG) que denunciava patir assetjament laboral en un grup de recerca i va declarar nul el concurs públic de la seva plaça. La dona havia denunciat que el procés de selecció estava «viciat» i que el tribunal havia escollit un dels companys que la discriminava. La sentència va obligar la UdG a restituir la situació fins

i tot abans de la formació del tribunal que havia d'escollir la persona guanyadora de la plaça.

Jutjats de violència sobre la dona

Aquests jutjats van entrar en funcionament a l'Estat espanyol el 29 de juny de 2005. La Llei orgànica 1/2004, contra la violència de gènere, va aprovar la creació d'òrgans judicials especialitzats en violència sobre la dona. Els jutjats de violència sobre la dona tramiten tots els assumptes, els procediments i els recursos que marca aquesta llei. La llei integral contra la violència de gènere disposa que en cada partit judicial hi hagi, com a mínim, un òrgan judicial que assumeixi les competències pròpies d'aquests jutjats, de manera que es garanteixi a totes les víctimes una resposta judicial especialitzada. Però no va ser fins al desembre de 2007 que Girona va disposar del Jutjat de Violència sobre la Dona núm. 1.

El Jutjat Mercantil rep una mitjana de casos exageradament superior a la mitjana establerta pel CGPJ

Segons les últimes dades fetes públiques pel TSJC, aquest jutjat va notar el 2019 un important descens en quasi tots els paràmetres, a excepció de les resolucions judicials, en què Girona registrava un nivell superior a la mitjana catalana. Pel que fa a la secció civil, el jutjat va rebre 100 casos (un 20 % menys), va resoldre'n 96 (un 35 % menys) i n'hi van quedar pendents 54 a finals del 2019 (un 8 % més). En aquest sentit, va dictar 44 sentències (un 27 % menys) i 34 interlocutòries (un 31 % menys), i va fer 18 decrets (un 42 % menys). Pel que fa a la secció penal, aquest jutjat va rebre 1.206 casos (un 18 % més) i en va resoldre 1.160 (un 5 % més), i encara en van quedar pendents a finals d'any 140 (un 84 % més). En total, va dictar 38 sentències (un 43 % menys) i 742 interlocutòries (un 10 % més), i va fer 2 decrets (un 200 % més).

Jutjats de menors

S'encarreguen dels delictes comesos per persones de més de catorze anys i de menys de divuit, i ho fan sobre la base de la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors. També són competents per conèixer, executar i resoldre sobre la responsabilitat civil. Per tant, són els encarregats dels menors que hagin incorregut en conductes tipificades per la llei com a delictes o falta. El jutge de menors també rep l'expedient instruït pel fiscal per adoptar la decisió corresponent. Correspon a aquests jutges resoldre aquests assumptes i vigilar les mesures correctores que se'ls imposin, una vigilància que pot durar fins que tinguin vint-i-tres anys.

A Girona tenim el Jutjat de Menors núm. 1, la càrrega de feina del qual s'ha mantingut els darrers anys per sobre de la mitjana estatal. Concretament, el 2019 va superar en un 38 %

>> Una imatge d'un judici a l'antiga seu de l'Audiència, a la Casa Pastors de Girona, davant la Catedral. (Foto: ÒSCAR PINILLA)

>> L'edifici que acull els jutjats d'Olot. En aquest partit judicial s'han viscut casos mediàtics, com el del segrest d'Olot o el cas de la Caritat, amb onze morts. (Foto: JORDI CASAS)

tots els paràmetres. Aquell any va rebre 485 casos nous (un 16 % més), en va resoldre 420 (un 1 % més) i en van quedar en tràmit a finals d'any 251 (un 35 % més). En total, va dictar 249 sentències (un 1 % més) i 145 interlocutòries (un 20 % menys), i va fer 41 decrets (un 55 % més).

Fins a sis jutjats penals

Per acabar aquest període judicial, també cal fer una parada als jutjats penals, que són competents per al coneixement i veredictes de les causes per delictes lleus i per delictes als quals la llei assenyali una pena privativa de llibertat de durada no superior a cinc anys o una pena de multa, independentment de la quantitat, o bé qualsevol altra de naturalesa diferent, sempre que la seva durada no excedeixi els deu anys.

A la ciutat de Girona hi ha sis jutjats penals, que, juntament amb els dos que hi ha a Figueres, superen lleugerament la càrrega de feina que hi ha de mitjana a la resta de jutjats estatals i catalans. Entre els vuit jutjats penals van sumar 3.520 casos nous (un 10 % més), en van resoldre 3.617 (un 3 % més) i els en van quedar pendents 2.239 (un 5 % menys). En total, van dictar 3.016 sentències (un 1 % més) i 642 interlocutòries (un 4 % menys), i van fer 3.605 decrets (un 2 % més).

Un dels casos que, per exemple, va tenir el Jutjat Penal núm. 5 de Girona va ser la condemna a 900 euros de multa i a tres mesos de retirada del carnet al conductor que va matar una nena de quatre anys a Bonmatí el maig del 2016. La sentència va concloure que l'acusat, Alejandro Abadía, es va distreure al volant, perquè estava apujant la finestra, i que no hi ha evidències que conduís de manera temerària ni anés begut quan va provocar l'accident.

El 2018, per exemple, el Jutjat Penal núm. 3 de Girona va condemnar a una multa de 1.080 euros per un delictes d'abandonament de família uns pares que no van portar un dels seus fills a l'escola de manera reiterada al llarg de quatre cursos. La sentència va concloure que els pares no van complir l'obligació d'escolaritzar un dels seus fills.

Un tercer exemple de les funcions d'aquests jutjats és el cas que va ocupar el Jutjat Penal núm. 4 de Girona, que va absoldre els quatre activistes anti-MAT que es van penjar durant hores d'una torre a Felines el juny de 2014 per protestar contra la construcció de la línia de 400 kV. Al final del judici, la fiscalia ja va retirar l'acusació per un suposat delictes de resistència a l'autoritat però va mantenir la petició d'un any i mig de presó per a cadascun per un delictes de coaccions. La sentència va concloure que, com a màxim, els activistes haurien comès un delictes lleu però que ja havia prescrit.

Judicis mediàtics

A banda dels judicis de tribunal popular, que, per la seva rellevància, reben molts dels focus dels mitjans de comunicació, hi ha altres casos que han acabat sent judicis mediàtics. El cas de la farmacèutica d'Olot, per exemple, va

marcar la crònica negra dels anys noranta. Maria Àngels Feliu Bassols va ser segrestada durant 492 dies, entre el 20 de novembre de 1992 i el 27 de març de 1994. Cinc persones van ser condemnades pel segrest de Maria Àngels Feliu: Antoni Guirado, expolicia municipal d'Olot; Ramon Ullastre, exvigilant de Sant Pere de Torelló; Montserrat Teixidor, dona de Ramon Ullastre; Josep Lluís Paz García, *Pato*, i Sebastià Comas Baroy, àlies *Iñaqüi*, l'home que la va alliberar després de 492 dies de captiveri. Els segrestadors van ser detinguts, jutjats i condemnats a penes d'entre cinc i disset anys de presó. Tots ells ja han recuperat la llibertat després de complir les condemnes. El cas de la farmacèutica d'Olot va ser el segrest més llarg de la història no terrorista de l'Estat.

Un altre judici del qual es va parlar molt és el del naufragi de *L'Oca*, que va tenir lloc el dia 8 d'octubre de 1998 a l'estany de Banyoles. Un grup de 141 francesos d'una mitjana d'edat de seixanta-cinc anys va pujar a l'embarcació. En començar la maniobra de sortida, l'aigua va entrar per uns forats de popa a causa del sobrepès provocat per l'excés de passatge. Deu anys més tard del succés, els dos propietaris del catamarà van ingressar a la presó per complir una condemna de tres anys de presó per homicidi imprudent, arran del naufragi, que va costar la vida a vint-i-un ciutadans francesos.

En definitiva, les comarques gironines pateixen un nombre de casos judicialitzats molt superior a les mitjanes estatals, cosa que s'entén també per la complexitat del territori i per la seva situació geogràfica com a terra de frontera. Tots els agents reclamen més mitjans humans i materials i la modernització del sistema per tal d'aconseguir que la justícia sigui més ràpida i efectiva.

L'Audiència de Girona ha estat pionera en molts judicis considerats mediàtics, com el del segrest d'Olot o el del naufragi de L'Oca